

VORM

UITGAVE VAN DE VAKBOND LEERKRACHTEN ARUBA

JAARGANG 2 NUMMER 8 OKTOBER 1971

REDACTIE	
hoofdredacteur	J. F. J. VAN STEEN
leden	H. HELSEN - V.W.O.-HAVO - Tanki Leendert 170A, Tel. 3448
	H. J. MULDER - MAVO - Tanki Leendert 194 B
	MEVR. T. VAN STEEN-JANSEN - N.O. - Rooi Santo 25
	C. BRUCE - B.O. - Isaac Wagenmakerstraat 97, Tel. 5941
	O. UYEN - B.O. - Sabana Basora 16 E
	MEJ. E. PENGEL - B.B.O. - Fahrenheitstraat 1
	MEVR. C. ARENDS-ERASMUS - V.O. - Panamastr. 2, Tel. 1607
redactieadres	Rooi Santo 25
hoofdbestuur V.L.A.	
voorzitter	P. E. CROES - Emmastraat 40, Tel. 1790
secretaris	Drs. A. F. VOGELZANG - Bilderdijkstraat 5, Tel. 1436
penningmeester	B. COFFIE - Costa Ricastraat 6, Tel. 1890
leden	J. J. N. KUIPER - V.W.O.-HAVO - Piedra Plat 24, Tel. 8534
	A. v. d. MHEEN - MAVO - Nassaustraat 198, Tel. 2071
	T. VAN STEEN-JANSEN - N.O. - Rooi Santo 25 (contact met redactie)
	C. STAMPER - N.O. - Brazil 27 (Fesina)
	N. SCHWENGLE - B.O. - Savaneta 256, tel. 7263
	H. OPLAAT - B.O. - Hooiberg 51 D
	MEVR. C. NORDER - B.B.O. - Spaans Lagoenweg 15, tel. 7191
	J. M. REMMÉ - V.O. - Tanki Flip 48 A, Tel. 2179
bestuursadres	P.O.B. 582, Oranjestad
vergaderplaats	ANAAB-kantoor - Zoutmanstraat, Tel. 3511

INHOUD

Van de Redactie

Naast het „Whitfieldakkoord" en het akkoord met de redactie waarover u een en ander kunt lezen in de mededelingen van het hoofdbestuur, komen in dit nummer nog aan het woord de Rechts Positie Commissie (kortweg R.P.C.) met een vergelijking tussen „oude hap" en kortverbanders, de heer Sertons met „zijn" kleuterleidsters en de heer Inspecteur Rens met een verslag van het Mavo 3 examen.

Verder vragen wij uw aandacht voor de oproep van de Mavo-sektie tot een discussieavond over de aansluiting basisschool - voortgezet onderwijs.

De heer de Graaff vraagt onze aandacht voor de Filmliga, het eerste van een reeks artikelen voor onze Culturele Kroniek. Gaarne suggesties uwerzijds voor artikelen en culturele manifestaties welke u graag in ons blad besproken zou zien.

De heren v. d. Putten en Drs. Vogelzang bespreken voor ons boeken die zij ons resp. zeer- en beslist niet-aanraden.

Een van de collega's trekt ten strijde tegen het artikel van de heren Helsen en van Kraay uit het vorige nummer, en de heer Mulder richt zich tot prijsbewuste boekenwurmen, wrakkenspeurders en repatrianten (bien étonnés de se trouver ensemble) en tenslotte is de heer Strick weer present met zijn tekeningen.

Uw speciale aandacht vragen wij nog even voor het reglement voor „Vorm" zoals dat na maandenlange studie door het hoofdbestuur is vastgesteld. Het is beslist niet zo dat zij over een nacht ijs gaan, inzoverre dat op Aruba überhaupt mogelijk is.

Wij van de redactie zijn er erg blij mee, en wij hopen dat het moge meewerken om de samenwerking tussen het Hoofdbestuur en de redactie nog te verstevigen.

Tot slot nogmaals een dringend beroep op de contactpersonen. Geeft u ons blad zo snel mogelijk door aan de leden. Wij — drukkerij en redactie — doen ons best het tijdig te laten verschijnen, het is daarom jammer dat het b.v. op Paradera pas 2 weken na verschijning op school werd verspreid. Bij voorbaat onze dank.

Kopy voor het novembernummer vóór 30 oktober bij de redactie.

Hoofdredacteur ■

Van het Hoofdbestuur

— Het hoofdbestuur wil aan kleuterleidsters onder de aandacht brengen, dat in het „Whitfieldakkoord" maatregelen zijn overeengekomen om een pensioenverzekering af te sluiten. Wie daarvoor interesse heeft kan zich melden bij Onderwijszaken. Inlichtingen te allen tijde bij uw sektiebestuur en hoofdbestuur.

— Het hoofdbestuur wil ook graag nog eens haar stem laten horen over de opleiding van N.O.-leraren. Zij ziet deze als een oplossing van het nijpend tekort aan leraren bij het Technisch Onder-

wijs. In Vorm nr. 6 (aug.) heeft u een en ander kunnen lezen over de opleiding.

— Er zijn leden die weer een onderwijsdag zouden willen houden. Hebt u ideeën, suggesties, een goede raad, geef dit alles even door aan sektie- of hoofdbestuursleden. Misschien is een combinatie met de VLA-jaarvergadering mogelijk.

— Bent u al een tijd lid en betaalt u nog geen contributie? Mogelijk is dit er bij alle drukte ingeschoten, mogelijk heeft de contactpersoon van uw school u vergeten. Maakt u het als u wilt zo snel mogelijk in orde?

— Wilt u om de een of andere reden binnenkort geen lid meer zijn — (het hoofdbestuur zou niet weten wáárom?) — geeft u dat dan ook even door? De penningmeester wil graag aan zijn begroting gaan werken, ziet U.

— Contactpersonen, attentie!! In de loop van deze maand zult u via uw sektiebestuur machtigingsformulieren voor inhouding van contributiegelden over het verenigingsjaar 1972 ontvangen. Deze keer niet meer per persoon, maar **per school.** U kunt dan al uw collega's op één formulier per school laten tekenen, wanneer zij in het komend jaar graag hun contributie via hun salarisadministratie willen laten inhouden — en wie wil dat niet, alleen al om van alle zorgen af te zijn. De contributie voor 1972 bedraagt 0,4% van uw salaris per jaar, afgerond naar beneden tot een veelvoud van f. 3,—. Wanneer u, contactpersoon, deze formulieren zo snel mogelijk laat tekenen, kunt u uw sektiebestuur ook meteen inlichten over het ledenbestand op uw school. U wéét toch, nietwaar, dat u het contact onderhoudt tussen uw school en uw sektie-bestuur? U weet toch, dat u spreekbuis bent van uw collega's en hun problemen en wensen naar voren brengt bij uw bestuur?....

— Het hoofdbestuur heeft momenteel veel contact met Mavo-directies in verband met de gerezen moeilijkheden rondom de funktiewaardering en aktenhonorering van deze laatsten. In enkele besprekingen werden de problemen besproken en een telegram naar het Bestuurscollege gezonden. De omvang van de problematiek is in een geheel geplaatst en aan allen die bij de kwestie betrokken zijn, toegestuurd.

  Binnen 24 uur na ontvangst van deze laatste nota werd een gunstig antwoord ontvangen. Het bestuurscollege betaalt de overuren aan de MAVO-directeuren bij het Openbaar Onderwijs en zal andere schoolbesturen financiëel in de gelegenheid stellen hetzelfde te doen.

— Er zijn verschillende leden, die vragen naar bepaalde onderwijstijdschriften, welke ter lezing kunnen worden geleend. Ons documentatiecentrum is nog niet in vorm, maar er wordt aan gewerkt om een en ander snel in orde te maken.

  Het hoofdbestuur wil inmiddels wel onder de aandacht van haar leden brengen dat in de Openbare Leeszaal te Oranjestad sinds enige tijd een steeds groeiend aantal tijdschriften — ook op ander dan pedagogisch en didaktisch terrein — te lezen staat. Het hoofdbestuur gaat er binnenkort eens „inventariseren". Als u nog bepaalde uitgaven op het oog heeft, die u belangrijk acht, geeft u deze zo spoedig mogelijk door aan het hoofdbestuur.

Zij zal dan deze uitgaven onder de aandacht van de heer Hartog brengen.

— Inmiddels is, zoals u hieronder in de afgedrukte brief kunt lezen, de heer M. Croes decharge verleend als penningmeester van de VLA. Het heeft wel een tijd geduurd, maar de verificatiecommissieleden heeft de zaak serieus willen bekijken. Het hoofdbestuur dankt hen hierbij voor hun nauwgezet werk en de vroegere penningmeester voor bewezen diensten aan de VLA. De huidige penningmeester de heer B. Coffie is inmiddels dus helemaal officiëel de beheerder van onze penningen geworden.

Aruba, 4 oktober 1971

Aan: Het hoofdbestuur van de V.L.A.
Postbus 582
Oranjestad
Aruba

van: de verificatiecommissie.

Geacht Bestuur,

Conform het bepaalde in het huishoudelijk reglement, kwamen ondergetekenden, leden van bovengenoemde commissie bijeen in het VLA-kantoor ten einde de bescheiden van de penningmeester de heer J. E. Croes te controleren. Zulks geschiedde over de periode 1 januari 1971 tot en met 30 april 1971. Van alle ontvangsten en uitgaven waren de bewijsstukken aanwezig.
Wij stellen voor de heer J. E. Croes decharge te verlenen.

w.g. E. A. Bennett
w.g. J. D. Frielink
w.g. J. M. van Dijk

— De tweede gedelegeerde naar het congres ter oprichting van een Antilliaanse Confederatie (zie „Vorm" - 7) op 22, 23 en 24 oktober a.s. op Bonaire is inmiddels aangewezen. De voorzitter van de VLA de heer P. E. Croes zal tesamen met de vaste vertegenwoordiger van de VLA in de FESINA, de heer C. Stamper, aan bovengenoemd congres deelnemen.

— Het hoofdbestuur heeft een zeer druk bezette agenda. Naast haar wekelijkse bestuursvergadering legt zij contacten o.a. met allerlei sekties. Recentelijk de MAVO-directies, op 19 oktober de hoofden van lagere scholen en op 26 oktober wil zij ook haar aandacht geven aan het forum van de MAVO-sektie. Veel steun kan het hoofdbestuur daarbij van u ondervinden, wanneer u aan de uitnodiging tot dergelijke contacten ruimschoots gevolg geeft. Er zijn nog (te veel) leden die met ideeën aan de kant blijven staan. Of wachten zij op een kans? Dat kan: binnenkort hebben we diverse bestuurswisselingen. Komt u onze groep dan met uw

ideeën versterken? Of wacht u dan nog (al of niet met commentaar) af....? De beste stuurlui staan altijd aan wal, dat wel....

— In de naaste toekomst zullen alle sektiebesturen samenkomen met het hoofdbestuur. Van de kant van verschillende sektiebesturen is dit plan toegejuicht en het hoofdbestuur wil niets liever dan frekwent contact met deze besturen om de wensen en problemen zo goed mogelijk te kennen.

— Het hoofdbestuur heeft zich onlangs in een vergadering op verzoek van de hoofdredacteur gebogen over het **voorlopig reglement voor het onderwijsblad van de VLA.** U vindt het in dit nummer afgedrukt. Er wordt voorlopig mee gewerkt en u kunt er op de eerstkomende ledenvergadering al of niet uw goedkeuring aan geven.
Tevens werd op verzoek van de redactie gesproken over de vorm van „Vorm". Het hoofdbestuur is van mening dat het huidige blad er goed en verzorgd uit ziet. De omslag en het formaat verdienen haar voorkeur en de vele advertenties die erin opgenomen zijn om in de onkosten tegemoet te komen, zijn noodzakelijk. Een verandering van omslag, vorm en formaat ziet het huidige bestuur als een teruggang, die financieel weliswaar voordeel opbrengt, maar bij een drastische vermindering van het aantal advertenties, relatief toch weer zwaarder op de begroting drukken zal.
Bovendien — en dat wil het hoofdbestuur belangrijk achten — is „Vorm" een visitekaartje voor onze vakbond. Dat de inhoud voortdurend de aandacht moet hebben en te allen tijden naar verbetering daarvan gestreefd moet en kan worden, is een kwestie, waar het hoofdbestuur met de redactie van overtuigd is.
Het hoofdbestuur wil echter ook uw stem horen. Heeft u iets aan of op te merken rond de vorm van „Vorm" richt u dan tot uiterlijk 30 oktober a.s. schriftelijk tot het bestuur, dat hierover met de hoofdredacteur contact opneemt. Na genoemde datum gaat de redactie al weer op pad om adverteerders voor 1972 te benaderen!

Voorlopig reglement voor het Onderwijsblad van de V.L.A.

1. Het blad is een uitgave van de VLA, en als zodanig eigendom der Vereniging.
2. Het streven is 10 maal per jaar te verschijnen.
3. Artikelen moeten gesteld zijn in het Nederlands, Papiaments, Engels of Spaans. Literaire artikelen en vakliteratuur mogen in elke taal worden ingezonden.
4. Het hoofdbestuur van de VLA stelt een hoofdredacteur aan. Deze hoofdredacteur stelt in overleg met het hoofdbestuur de redactie samen.
5. Het hoofdbestuur wijst uit haar midden een lid aan die het contact hoofdbestuur - redactie onderhoudt.
6. Deze contactpersoon heeft te allen tijde het recht de redactievergaderingen bij te wonen.
7. De hoofdredacteur is verantwoordelijk voor alles wat er in het blad verschijnt onder redactienaam.
8. Buiten zijn verantwoording vallen dus: Mededelingen van hoofdbestuur en/of sektiebesturen, Ingezonden stukken, en alle met naam ondertekende artikelen.
9. Alle kopy wordt gezonden aan de hoofdredacteur of een der leden van de redactie.
10. Beoordeling over het al of niet plaatsen berust uitsluitend bij de hoofdredacteur en zijn redactie, die daarover beslist bij meerderheid van stemmen. Staken de stemmen dan geeft de stem van de hoofdredacteur de doorslag.
11. Van een eventuele weigering van een artikel stelt de redactie de schrijver onmiddellijk in kennis met opgave van de redenen van weigering.
12. Indien de hoofdredacteur meent dat een artikel in strijd is met het belang van de vereniging of krenkend voor haar leden, pleegt de hoofdredacteur overleg met de voorzitter der VLA.
13. Een lid van de VLA van wie de kopy wordt geweigerd kan binnen een maand nadat hem(haar) van deze weigering kennis is gegeven, in beroep komen tegen deze weigering bij het hoofdbestuur.

Van de Sekties

MAVO-SEKTIE

Over het eerste examen MAVO-3

Inspecteur Rens heeft een verslag gemaakt over het eerste eindexamen MAVO-3 (met name over het mondeling gedeelte).

Hij deed dit als belangstellend, medeverantwoordelijk en bekwaam toeschouwer, als oog- en oorgetuige.

Op een bestuursvergadering van de MAVO-sectie werd voorgesteld ook eens aan enkele examinatoren (=gecommitteerden) te vragen wat hun ervaringen waren, inclusief over het schriftelijke gedeelte.

Hier dan het verslag over het onderdeel wiskunde.

Drie scholen hadden de euvele moed er een klas MAVO-3 met wiskunde op na te houden: de goeden zouden daarna naar de 1ste klas MTS kunnen, wat inmiddels geschied is. Het staat nu echter wel zo goed als vast dat deze taak van MAVO-3 slechts een heel kort leven beschoren zal zijn. Het ziet er naar uit dat MAVO-3 slechts voor de zwakkeren zal zijn, die MAVO-4 niet aan kunnen.

Het mondeling examen had plaats van 5 tot en met 16 april 1971. Het rooster was samengesteld door onze onvolprezen coördinator, de heer G. Vellinga. Het was een boekwerk van 16 bladzijden, met allerlei geheimzinnige tekens, zoals: en, xx, xx, xx, x/-, AV, MC, -, AV, SA/-; en bevatte in het voorwoord het zinnetje: het is aanmerkelijk beter gezond te blijven. Daar hebben we dan natuurlijk ook rekening mee gehouden.

Zonder merkbare vrees kwamen de kandidaten naar hun eigen leraar-examinator; die andere persoon kregen ze niet te horen tenzij in een uitzonderlijk geval en met goedvinden van de examinator. Er werd gegoocheld met venn-diagrammen, er werd gelijn- en gepuntspiegeld, er werd nagegaan tot welke familie — lees verzameling — allerlei getallen behoorden; punten en figuren werden niet alleen gespiegeld maar ook nog geroteerd en getransleerd en zelfs vermenigvuldigd, en dit allemaal in het besef dat zij en wij bezig waren met relaties tussen twee puntverzamelingen. De parabool verscheen af en toe en zijn top (sommigen zeiden „toppunt", maar dat werd afgetikt) gaf dan, met name via zijn tweede coördinaat, precies het maximum of het minimum van de functie aan.

Dat er ook functies waren die niet zo gelukkig zijn een maximum of een minimum te kunnen bereiken, was dan weer een van de geheimen of wispelturigheden van de wiskunde, waarover de kandidaten zich niet al te druk maakten.

Over het algemeen was goed geleerd wat geleerd moest worden, en bij menige kandidaat was er duidelijk een goed inzicht, mede doordat de onderwerpen in onze boeken vaak concentrisch behandeld zijn en dus regelmatig terugkeren. Een enkele keer was het een hopeloos geval: je kon de kandidaat van alles laten verkondigen; dan had men blijkbaar met een kandidaat te doen die op een onbegrijpelijke wijze wiskunde als een keuzevak had genomen. Eén kandidaat kwam niet opdagen; toen hij opgebeld werd, kwam hij wel en deelde mee dat hij niets geleerd had en dit was een zeere ware bewering,

zoals dat in de wiskundige terminologie tegenwoordig luidt. Er werden weinig lage cijfers gegeven; wel bleek dat men geen voldoende wilde geven als de prestatie duidelijk onvoldoende was. Af en toe had er wel een soort handelstransactie plaats, vooral als de kandidaat maar zo-zo was. Namelijk: Wie zou het cijfer voorstellen? Het Wetboek van het Examen (art. 18, p. 3) zei: „De examinator en de gecommitteerde stellen in onderling overleg het cijfer voor het mondeling examen vast." (hele cijfers van 1 t/m 10). Maar ja, wie stelt het voor? Meestal, denk ik, deed dat de gecommitteerde en daarna kwam dan de akkoordverklaring of het op- of afbieden. Ik vond het een goed systeem, al kent de gecommitteerde de kandidaat natuurlijk niet zo goed als de examinator. Dan zou men in geval van sterk meningsverschil m.i. een beroep moeten doen — op vertoon van de cijfers gedurende het jaar — op de gebruikelijke prestaties van de kandidaat; ik weet niet of dat mag.

Het feit dat er nog een zeer onzeker schriftelijk examen moest komen, maakte de beide rechters uiteraard voorzichtig.

Zijn er dan geen bedenkingen of vragen? Toch wel. 1. Veel hangt af van wat men vraagt en niet vraagt, en daarom rijst de vraag: zouden bepaalde onderwerpen niet aan de orde MOETEN komen, of mogelijk een keuze uit bepaalde onderwerpen (en dan keuze door wie?)

2. Later, na de correctie van het schriftelijk werk, bleek dat bij eenzelfde kandidaat het cijfer voor schriftelijk en dat voor mondeling wel eens ver uiteenliepen, bijv. een 7 voor mondeling naast een 2 of 3 voor het schriftelijk. Is daar iets aan te doen, of moeten we daar niet over vallen, zolang dit niet veelvuldig voorkomt.

Het half uur voor mondeling is voor wiskunde niet te lang. Als de examendagen niet te talrijk zijn, is het prettig werk, al is het natuurlijk waar dat een hele dag ononderbroken vragen zwaarder is dan het afwisselen, zoals dat bij het MULO het geval was. En de gecommitteerde heeft juist een erg stille dag.

Nog een andere reden om niet vele examendagen te hebben is, dat men anders op de eigen school te veel kostbare lessen mist.

Nu iets over het schriftelijk examen dat van 10 tot 14 mei plaats vond. Ik denk dat de examinatoren net zo benieuwd (en min of meer angstig) waren als de kandidaten zelf. Wiskunde I was gewoon werk: 5 opgaven: over een vlieger met berekeningen van oppervlakte en hoeken, over een balk met berekeningen van diagonalen en hoeken; dan twee opgaven over verzamelingen en functies en één opgave over statistiek. Als je het kon, was het mooi werk, maar pittig genoeg, vooral als men o.a. voor de kwadratische functies erg weinig tijd voor training heeft gehad. Bij de correctie werd de slechtst gemaakte opgave buiten beschouwing gelaten: een goed idee.

Wiskunde II werkte met het keuzesysteem uit telkens 4 gegeven antwoorden, waarvan slechts één het juiste was. Er was nog doorslagpapier bij, zodat de correctie tegelijkertijd door twee instanties kon geschieden. Iedereen kon dit werk nakijken: het was voldoende de hoofdletters A, B, C en D te kunnen onderscheiden. Een kandidaat die geen woord wiskunde kent, zou toch nog wel een 3 of 4 kunnen halen of zelfs een voldoende, als het totogeluk hem meezat. Maar dit is toch meer schijn dan werkelijkheid, daar de goede kandidaten hier ook goed voor de dag kwamen en de slechten slecht of althans

duidelijk onvoldoende. De tijdwinst was geweldig: nu had je 20 blaadjes in een kwartier klaar, en anders had het uren geduurd.
Ik zie er nu geen enkel bezwaar meer in, dat één van de twee onderdelen met het keuzesysteem werkt; het is wel gewenst dat het andere gewoon blijft; dan kan men zien of een kandidaat ook net, samenhangend en toonbaar werk kan maken, in plaats van alleen maar „kladwerk".

Is het mondeling examen wat subjectief, het schriftelijk is een objectief gegeven. Een grote vraag voor wiskunde is: vinden we voldoende tijd om de stof te behandelen en vooral om die, via training, te laten bezinken, en voorts: slagen we erin de leerlingen die onvoldoende zijn, ertoe te brengen dit vak niet in hun pakket op te nemen?

Het zou interessant zijn — maar dit vraagt enige tijd — van alle kandidaten een overzicht te maken om te zien hoe de cijfers van 1 tot en met 10 verspreid zijn over: Mondeling, Wiskunde I, Wiskunde II, Gemiddelde Schriftelijk en Eindpunt.

BRUGKLAS-DISCUSSIE

Waarschijnlijk las u in „Vorm" van augustus j.l. de suggestie voor een discussie-avond met leerkrachten van de zesde klassen en van de brugklassen.

Het bestuur van de mavo-sektie is zeer dankbaar voor deze suggestie en nodigt u daarom uit om op dinsdagavond 26 oktober een discussie-avond te komen bijwonen over het probleem:
AANSLUITING BASISSCHOOL - MAVO/HAVO.

Vóór de pauze zal een forum van geïnteresseerden discussiëren over de volgende vragen:

a. Wat zijn de problemen van de leerkracht zesde klas?
b. Wat zijn de problemen van de brugklasleerkrachten?
c. Wat zijn de problemen van de leerling?
d. Wat zijn de voordelen van een toelatings-examen?
e. Wat zijn de nadelen van een toelatingsexamen?

Wie van u wil zo vriendelijk zijn in het forum plaats te nemen? Graag even een telefoontje naar J. Bosman, 5339 (school) of 7117 (huis).

Na de pauze: open discussie voor alle aanwezigen, naar aanleiding van de besproken of andere vragen betreffende het onderwerp „aansluiting."

Mogen wij op uw aanwezigheid rekenen?
Datum: dinsdag 26 oktober.
Tijd: 8 uur.
Plaats: Landskantoor, vergaderzaal Departement van Onderwijs.

Bestuur Mavo-sektie ■

Scholen moeten mensen maken

De titel van dit artikel is een variatie op de titel van het boek van Prof. Dr. M. J. Langeveld, hoogleraar in de pedagogiek te Utrecht („Scholen maken mensen[1]).

Bij dit artikel staat deze titel echter te optimistisch. Het zou lijken alsof de huidige school echt alleen maar mensen maakt en niet misvormt. Niets is minder waar. Het percentage falende kinderen bij het Antilliaans basisonderwijs in het algemeen en in de eerste klassen in het bijzonder, spreekt voor zich (25%-27%).

In het voorgaande artikel is gewezen op het nut van speciale leerkrachten uit het kleuteronderwijs in de eerste klas. Het is een stap in de goede richting, een stap in de richting van „democratisch onderwijs"[2]). Thans is het onderwijs nog ondemocratisch omdat lang niet ieder kind in de gelegenheid gesteld wordt **„aangepast onderwijs"** te volgen. Het huidige klassikale schoolsysteem biedt hiertoe geen of bijna geen mogelijkheid.

Op 1 augustus begint het nieuwe schooljaar. Ieder die voor 1 oktober 6 jaar wordt, moet in de eerste klas toegelaten worden. Ook al is er dus een leeftijdsverschil mogelijk van 10 maanden; iedereen wordt verwacht dezelfde aanvangscapaciteiten te hebben. (Onderzoekingen hebben aangetoond dat van de z.g. „voordelig jarige kinderen" minstens 2x zoveel blijft zitten als van de z.g. „onvoordelig-jarigen.")[3])

In de ideale gymnastiekzaal worden tijdens een ideale gymnastiekles de ringen op aangepaste hoogte gehangen. Aangepast aan de lichaamslengte van het kind. Dat is tenminste een positief punt. (Over de vraag of alle leerlingen op hetzelfde ogenblik aan het werken aan de ringen toe zijn, willen we het nu niet hebben).

Zo heeft het kind ook recht op aangepast onderwijs op het gebied van taal-lezen-schrijven-rekenen enz.

Als wij te hoge eisen stellen aan het kind, mislukt het op school, raakt achter en blijft zitten. Het gevolg daarvan is in vele gevallen een misvorming van de persoonlijkheid. De school voldoet dan zeker niet aan haar taak, mensen te maken, mensen te vormen.

Aangepast onderwijs vraagt een individuele benadering. Een kleuterleidster is dit meer gewend dan een onderwijzer die opgeleid is voor het huidige lagere-schoolsysteem. Zonder leermiddelen die individueel werk mogelijk maken, begint ook zij echter niets. De kleuterleidsters signaleerden dit tekort in de huidige eerste klas, en zij wijzen op de noodzaak van dit soort materiaal, de z.g. speelleermiddelen.

Ter illustratie een bloemlezing uit de schriftelijke verslagen van hun eerste ervaringen in de eerste klas.

— Er wordt meer nadruk gelegd op de stof die af moet dan op het kind dat de stof moet verwerken.

— Het materiaal waarmee het kind al spelende tot abstractie komt, ontbreekt.

— Het spelenderwijs leren van de kleuterschool komt bijna geheel te vervallen.

— De lagere school wordt te vlug ernst. We moeten langer in de speelsfeer blijven.

— De taalontwikkeling van het kind kan gestimuleerd worden door poppenspel.
— De kinderen moeten meer de gelegenheid krijgen om in groepsverband te werken, zoals ze dit op de kleuterschool gewend waren. Mede daarom ook tafels en stoelen voor de leerlingen een noodzaak.
— In de kleuterschool doen we veel aan klassegesprekjes om het kind te stimuleren zijn gedachten uit te drukken. Dit moet doorgaan in de lagere school.
— Over materiaal heb ik niet te klagen, want school X heeft materiaal in overvloed.

Als allen zo goed in het materiaal zaten als de schrijfster van de laatste zin, was veel van dit artikel overbodig en zouden vele kinderen in de eerste klas die zich nu vaak vervelen en daarom vervelend worden met Hieronymus van Alphen kunnen zeggen:

Mijn spelen is leeren, mijn leeren is spelen;
En waarom zou mij dan het leeren vervelen?

G. Sertons ■

1) „Scholen maken mensen", M. J. Langeveld, J. Muusses N.V. Purmerend 1967. Oorspronkelijke titel: „Die Schule als weg des Kindes".
2) Terminologie uit de nota „Opstaan tegen het zittenblijven", Drs. K. Doornbos, Staatsuitgeverij 's Gravenhage, 1970.
3) Van kleuter tot schoolkind. Dr. A. W. Haenen, Wolters-Noordhoff 2e druk pag. 8.

Heden, Verleden en Toekomst

In ieder geval heeft de „oude hap" een medaille

„Dat jullie destijds niets gedaan hebben, toen je dat verlof werd afgepikt is mij een raadsel", aldus een collega, die hier voor drie jaar gekomen is en toch wel zou willen blijven, wanneer zijn drie jaren erop zitten en die dat alleen wil, wanneer hij dan in vaste pensioengerechtigde dienst kan komen en dan met verlof. Hij is niet de enige; er zijn er meer. Er zijn er ook nog een flink aantal, die zeggen: „Als ze het verlof niet afgeschaft hadden, was ik nog wel een paar jaar teruggekomen, maar nu MOET ik wel." Er zijn er ook, die lelijke dingen zeggen (of denken) over allerlei uitzendingsvoorwaarden, die anderen wel krijgen en zij niet.

Er is, om met het laatste te beginnen een beslissing van de ministerraad, geldig voor uitgezonden en gedetacheerde ambtenaren. Ons inziens geldt dat dus voor elke leerkracht, die ooit uitgezonden is. Voor een gezin met twee kinderen, waarvan de vader laten wij zeggen f. 1000,— per maand verdient, komt dat neer op: a. f. 3500,— uitrustingskosten; b. Voorschot voor aankopen; c. Overtochtskosten economy-class per vliegtuig; d. 15 m3 wordt betaald boven de vrije vracht, wat niet gebruikt wordt, wordt voor 50% uitbetaald; voorschot is mogelijk; e. Vergoeding van het vervoer van een auto; f. Overbagage van 10 kg. per volwassen persoon per vliegtuig; h. Voor dit gezin f. 700,— vaste vergoeding voor inenten etc.

Bij terugzending naar Nederland: a. Herinrichtingstoelage na 3 jaar: 2 maanden salaris, na 5 jaar of meer: 2½ maand salaris, met maxima van resp. f. 2500,— en f. 5000,—; b. Overtochtskosten, vergoeding voor huisraad, vergoeding voor meenemen auto; als boven; c. Vergoeding van hotelkosten in Nederland voor 14 dagen.

Wat hierboven gezegd werd geldt ook voor in de Nederlandse Antillen geborenen die in Nederland drie jaar een eigen huishouden hebben gehad.

Gekapitaliseerd komt dit op een bedrag tussen de f. 15.000,— en f. 20.000,— voor het in ons voorbeeld voorkomende gezin, voor drie tot vijf jaar dienstverband. M.a.w.: 15 tot 20 maanden salaris voor een dienstverband van 3 tot 5 jaar. Afgerond zo'n 4 maanden per jaar. Voor het overige zijn de „kortverbanders" gelijk aan de leerkrachten in vaste dienst. Beiden ontvangen salaris en vakantie-toelage. De eerste krijgt 26% vergoed voor een verzekering, de laatste heeft pensioen.

Ook al zou men geneigd zijn de conclusie te trekken: „Als je geld nodig hebt, moet je naar Nederland gaan", men zal nooit afgunstig mogen zijn op de „kortverbanders". Zou u het niet gegrepen hebben als u het krijgen kon? Nou dan.

Een mogelijkheid om deze discrepantie tussen: a. Niet uitgezonden krachten; b. In vaste dienst uitgezonden krachten; c. Kortverbanders, te benaderen is het volgende:

Volgens het oude axioma van vraag en aanbod, zal men moeten accepteren, dat, zolang op de Nederlandse Antillen een tekort aan leerkrachten is, men aanlokkelijke voorwaarden moet stellen, om mensen te krijgen. De vraag is alleen, hoe lang nog moet dat op deze manier en wie heeft het zover laten komen?

Vroeger ging het zo: Niet uitgezonden krachten kregen niets, maar mochten of ze wilden of niet, elke 6 jaar met verlof. Uitgezonden krachten kregen hun reis- en uitrustingskosten. Laten we stellen dat een gezin met 2 kinderen waarvan de vader f. 1000,— per maand verdient, volgens de oude verlofregeling 6 jaar naar de Nederlandse Antillen komt, en daarna met verlof gaat en wegblijft, dan kost dat 2 maal de reiskosten en f. 3000,— uitrustingskosten, alsmede 6 maanden salaris, gekapitaliseerd f. 14.000,—, m.a.w. ruim 2 maanden salaris per gewerkt jaar. Komt de man na dat verlof nog eens terug, dan vervallen de uitrustingskosten en kost hij dus minder dan twee maanden per gewerkt jaar boven zijn salaris.

Kostte een uitgezonden leerkracht minder dan een kortverbander?

Is het overdreven, wanneer we stellen dat een uitgezonden leerkracht in de oude verlofregeling 2 maanden minder per jaar kostte

(2/12) dan een kortverbander? Wanneer de oude verlofregeling helemaal is uitgewerkt, zal het naar schatting over een 500 kortverbanders gaan voor de gehele Nederlandse Antillen, die kosten dan per jaar 500/6 meer dan volgens de oude verlofregeling. Stellen we hun salaris op gemiddeld f. 1000,— per maand (vooral voor het voortgezet onderwijs is er gebrek). Vult u verder zelf maar in. Wat kostte de oude verlofregeling voor leerkrachten? Er waren 1800 leerkrachten op de Nederlandse Antillen, waarvan er zeker 800 hun verlof opnamen, dat was 1600 maanden salaris per jaar à f. 1000,— is ruim 1½ miljoen. Nu krijgen deze leerkrachten alle 1800 vakantiegeld, stel 5% van f. 1000,— p.m. dat is 1 miljoen per jaar. In het licht van deze getallen willen wij nu eens gaan bekijken, wat er destijds is gedaan, toen, zoals in de eerste zin werd gesteld, het verlof werd afgepikt.

Staat de „oude hap" niet in de kou?

In de Merorie van Toelichting stelde de regering: „De bestaande verlofregeling die historisch gezien in de eerste plaats erop gericht is de van elders aangetrokken krachten in de gelegenheid te stellen om na een aantal jaren dienst in de tropen gedurende enige tijd een verlof in eigen land door te brengen, kan op grond van verschillende overwegingen niet op de oude voet worden gehandhaafd. Behalve dat de verlofregeling door het doel welke zij bij haar ontstaan beoogde te dienen niet in de huidige constellatie past, vormt een zwaar wegend argument het feit dat een deel van het personeel, met name het plaatselijk aangetrokken personeel niet in staat is zijn in de verlofregeling vastgelegde aanspraak op buitenlands verlof in de praktijk te realiseren".

Verkregen rechten? Beloften?

Allereerst heeft de toenmalige S.O.B. veelvuldig vergaderd met de ANAAB, die immers in het landelijk G.O. zitting had. De S.O.B. heeft een advies meegegeven, waarin o.a. stond: „Duidelijk dient gesteld te worden, dat degene, die hierheen gekomen is met de gedachte, dat hij om de 6 jaar recht heeft op verlof, dit verlof niet ontnomen kan worden zonder zijn toestemming. Daarom dient zonder meer een keuzemogelijkheid te worden geschapen...." Verder werd ook geprotesteerd tegen slechts 5% vakantie-toelage. Voorts is toen een stencil verschenen en ook in de krant geplaatst waarin aangetoond werd, dat uitgezonden krachten wel MOESTEN vertrekken. Het ging in dit stencil om: „Verkregen rechten dienen behouden te blijven" en

„Beloften moeten worden nagekomen". Van al deze zaken is kennis gegeven aan de leden van de Staten van de Nederlandse Antillen, aan de Koninkrijksregering, aan de Vice-minister-president van het Koninkrijk en aan de heer Vonhof van de Staten Generaal van Nederland. Er zijn ettelijke ingezonden stukken van de S.O.B. in de krant verschenen.

In de Amigoe van 18 januari 1969 kan men lezen: „Uit goede bron verneemt de Amigoe, dat de meningen in het B.C. verdeeld waren. Van de zijde van de AVP werd erop aangedrongen de nieuwe verlofregeling t.a.v. onderwijzend personeel voorlopig aan te houden. Dit omdat de AVP een uittocht van onderwijzend personeel vreest. Tevens zal de aanwerving van nieuwe onderwijskrachten nog moeilijker worden, dan reeds het geval is. De AVP is van mening dat dit tekort aan onderwijskrachten zeer nadelige gevolgen voor Aruba kan hebben." In de Amigoe van 3-4-1969 staat een grote kop: „Staten in principe vóór vrije verlofkeuze." Aan dit artikel ontlenen wij, op gevaar af dat een en ander enigszins uit het verband gerukt wordt: „Enkele andere (staten) leden zijn daarentegen van mening dat de voorgestelde regeling te drastisch ingrijpt in de rechten, die de ambtenaren tot nog toe konden ontlenen aan de bepalingen van het huidige verlofreglement," en „een dergelijke (vrije keuze) oplossing zou niet alleen rechtvaardiger, maar tevens en evengoed verstandig en verantwoord zijn" en „De beste oplossing zou dan ook — aldus deze leden — geweest zijn de ambtenaren voor de verdere duur van hun loopbaan de keuze te laten. . . . ." en „In het geheel is n.l. geen rekening gehouden met het feit, dat zeer veel uitgezonden leerkrachten naar Nederland zullen repatriëren en vervangen zullen moeten worden door z.g. kortverbanders, die een contract krijgen met aansluitend een uitkering van 5 maanden salaris. Reeds zijn de eilandgebieden genoodzaakt advertenties te plaatsen, waarin dit type ambtenaar uitgenodigd wordt te solliciteren. E.e.a. komt er in de praktijk op neer, dat enige honderden ambtenaren en onderwijzers, die aanspraak hebben op buitenlands verlof, na 6 jaar vervangen zullen worden door mensen die na 5 jaar 5 maanden „op verlof" gaan. Het behoeft nauwelijks betoog dat dit voor de overheid aanzienlijk duurder uitvalt, nog afgezien van het grote nadeel, dat steeds weer nieuwe mensen zich moeten inwerken. Vooral bij het onderwijs is dit schadelijk. Naast deze consequenties blijft voor de betrokkenen die vertrekken de bittere ervaring over, dat anderen, die hun werk overnemen, juist die voordelen krijgen, die hen net ontnomen zijn." Al deze aanhalingen zijn dus uit het verslag van de Staten.

Toch geen vrije keuze

Enkele dagen later kwam als klap op de vuurpijl het punt, dat de regering misschien wel de overwinning bracht: „. . . . .op grond van gemaakte schattingen het financiële nadeel van een onbeperkt handhaven van de huidige regeling naast de nieuwe op tenminste 3 miljoen wordt begroot" (m.a.w. Vrije keus kost 3 miljoen MEER). En dan in de Amigoe van 15-4-1969: „Staten aanvaarden nieuwe vakantieregeling ambtenaren" en „Pleidooi vrije keuze vindt geen weerklank". De stemming werd gehouden zonder de AVP-leden die zich in de koffiekamer hadden teruggetrokken.

De heer Finck stelde: „Het grootste bezwaar was, dat repatrianten in de toekomst de maanden salaris zouden missen, die veelal werden aangewend voor de herinrichting in Nederland". De laatste vraag van de heer Abbad klonk een beetje sinister: „Zijn de regering en de eilandgebieden voorbereid op een uittocht van onderwijzers en leraren?" De heer Yarzagaray herinnerde eraan dat de ambtenarenbonden in de nieuwe regeling een aantasting zien van verkregen rechten. Zijn betoog kwam neer op een pleidooi voor een volledige vrije keuze voor de betrokkenen tussen oud en nieuw.

Het is beslist boeiend om deze oude krantenartikelen nog eens door te lezen. Het is nu zelfs nog boeiender dan toen. Een volledig exposé zou echter een volledige jaargang van Vorm vullen. Wel nog even dit: Een van de ingezonden stukken van de S.O.B. heette: „Wie zal dat betalen?" (Amigoe van 8-4-'69). Daarin wordt uitvoerig ingegaan op het verschil tussen „vrije keus" en „kortverbanders". De conclusie luidt daarin: „1. Meer rust en continuïteit bij het onderwijs, en dat is van veel groter belang dan men denkt. Onderwijzers werken met levend materiaal. 2. Meer leerkrachten met ervaring op de Nederlandse Antillen. 3. Reeds gedane investeringen (studiebeurzen, uitrustingskosten) brengen het volle profijt op. 4. Financieel voordeel per leerkracht f. 1500,— per jaar. 5. Weliswaar kost de uitgezonden kracht na vele jaren pensioen, maar zijn maandelijkse pensioenbijdrage blijft hier en versterkt de financiële positie van de Nederlandse Antillen." (Dit punt is inmiddels achterhaald; een kortverbander kost evenveel als iemand in vaste dienst wat betreft het pensioen), enz., enz.

Is er dan niets aan te doen?

Toen al deze brievenschrijverij en de ingezonden stukken niet geholpen hadden en de Staten het wetsontwerp hadden aangenomen heeft de S.O.B. zich tot de ANOF in Nederland gewend om advies. De ANOF heeft toen haar rechtskundig adviseur, een zeer bekend Nederlands advocaat gevraagd e.e.a. eens na te gaan. In een uitvoerig rapport van 7 pagina's komt deze advocaat tot de conclusie: „Mijn conclusie is derhalve, dat van enig in rechte optreden tegen de nieuwe landsverordening geen resultaat is te verwachten."

Enkele zinsneden uit het rapport: „De Grondwet zegt in art. 131 — die bepaling geldt alleen voor het deel van het rijk in Europa — dat de wetten onschendbaar zijn, d.w.z. dat de wetten niet aan de grondwet getoetst kunnen worden. Hoe staat het in dit opzicht met de landsverordeningen? Artikel 49 van het Statuut bepaalt, dat bij Rijkswet regels kunnen worden gesteld omtrent de verbindendverklaring

van wetgevende maatregelen, die in strijd zijn met het Statuut, een internationale regeling, een rijkswet of een algemene maatregel van rijksbestuur. Een rijkswet, die dergelijke regels stelt, is niet tot stand gekomen" en „Hoezeer ik mij de gevoelens van het uit Nederland uitgezonden personeel kan indenken, moet ik vrezen, dat zijn positie juridisch uitermate zwak is." en „De billijkheid van de wet staat buiten de beoordeling van de rechter. Hetzelfde moet gelden voor de landsverordening." De S.O.B. had destijds voor dit rapport bekend gemaakt werd reeds besloten zich te houden aan het advies van de rechtsgeleerde. En aldus is geschied.

De verlofregeling is dus aan het aflopen. Een waarschuwing is wel op zijn plaats: Wie nog een keer met verlof gaat ontvangt als reisvergoeding $440,— per persoon, per enkele reis, wie voorgoed vertrekt ontvangt $ 525,— per persoon per enkele reis. Het heden is in het begin van dit artikel behandeld, het verleden daarna en nu de toekomst.

Toekomst

Binnen zeer afzienbare tijd gaan de eerste kortverbanders weer terug. Mogen ze nog een keer voor 3 jaar tekenen of gaat het net als met de vaste leerkrachten, die niet over mogen gaan in kort verband (waarom eigenlijk niet?) Dan moeten dus of dezelfde kortverbanders weer terugkomen of er komen nieuwe. Het maakt niet veel uit, want het kost hetzelfde. Zijn er kortverbanders, die willen blijven als vaste leerkracht? Ze zijn er maar de voorwaarden zijn niet erg aanlokkelijk. Zijn er vaste leerkrachten, die hun laatste verlof gaan gebruiken om weg te blijven? Ze zijn er. Hebben de Nederlandse Antillen binnen de eerste tien jaren genoeg leerkrachten om selfsupporting te zijn? Precies dezelfde vraag werd in 1958 bevestigend beantwoord.

Het heeft geen zin om in deze adviezen te geven. Toen in 1969 de nieuwe vakantieregeling kwam heeft het advies van de SOB en de FLC ook niets uitgehaald.

Maar laten we niettemin onze mening geven: Het verlof is afgeschaft o.a. om een einde te maken aan een zekere discriminatie tussen „lokale" en „uitgezonden" krachten. Dat is gelukt, want er bestaat nu een zekere discriminatie tussen enerzijds de lokale en uitgezonden krachten in vaste dienst en anderzijds de kortverbanders.

Het verlof is o.a. afgeschaft om de continuïteit: een leerkracht was 6 maanden uit zijn klas weg. Ook dat is gelukt, nu komt er meteen een andere of helemaal geen, zij het dat hij of zij die komt voor een tijd van 3 of 5 jaar komt (continuïteit?).

Dat men om krachten uit het buitenland aan te trekken met lokkertjes moet werken is duidelijk, laten we ons daar nu allemaal maar bij neerleggen.

Maar stelt u zich nu eens voor, dat die vrije keus nu alsnog eens kwam, zouden er dan geen kortverbanders zijn, die, nu ze hier eenmaal ingewerkt zijn, wel willen blijven. Zouden er niet een aantal leerkrachten zijn, die na hun verlof nog eens terug willen komen. En als dan degenen, die niet KIEZEN voor een verlof eens 8% vakantiegeld kregen, zouden ze zich dan, o.a. doordat zij vrij gekozen hebben, niet wat minder achtergesteld voelen?

R.P.C. ▪

NOOT VAN HET HOOFDBESTUUR

Hoewel dit stuk een persoonlijke visie is van de R.P.C., kan het hoofdbestuur zeggen dat het achter de gedachtengang ervan kan staan. Aan de VLA, of aan ons beter gezegd, ligt het nu om een aantal concrete zaken, tussen de regels door genoemd, bij deze of gene instantie te entameren. Met betrekking tot een paar kwesties, in dit stuk aangehaald, is het balletje al aan het rollen.

Het hoofdbestuur dankt de R.P.C. voor deze bijdrage en wacht met belangstelling het volgende artikel af.

Leden die over dit stuk vragen willen stellen, kunnen dit via Vorm doen of mondeling bij de leden van de R.P.C. (U weet toch wel wie dat zijn??)

Hoofdbestuur ▪

Culturele Kroniek

Filmliga - Aruba

Het was een goede gedachte van de hoofdredacteur om in de rubriek „Culturele Kroniek" eens de aandacht te laten vestigen op het werk van de nu bijna achttienjarige filmliga. Wellicht trap ik met dit artikel open deuren in bij de vele collega's die reeds lid zijn van de filmliga, maar aan de andere kant bestaan er wat misverstanden over en is er soms kritiek op wat de filmliga doet.

De filmliga beoogt, als uitvoerend lichaam van de Sticusa, het Arubaanse publiek kennis te laten nemen van wat we nu maar zullen noemen de artistieke film (dit in tegenstelling tot de commerciële) omdat dit soort film in de plaatselijke, commerciële bioscopen niet aan bod komt, aangewezen als ze zijn op de Amerikaanse Hollywoodprodukties, waarover straks meer. Dat er tienduizenden guldens gemoeid zijn bij het huren van 12 films op 35 mm formaat voor een roulatie in de Nederlandse Antillen en Suriname laat zich gemakkelijk raden. Ook de artistieke film is inzet van een harde, financiële strijd. Daarom duurt het meestal ruim 2 jaar voor een film vrij

gegeven wordt voor de liga's van Suriname, Curaçao, Aruba en Bonaire.

Het is ontegenzeggelijk waar dat het accent steeds gelegen heeft op de Westeuropese film. En de kritiek als zou hier weer een klein groepje Nederlanders een groot bedrag aan voor de Nederlandse Antillen bestemd geld opsouperen, lag voor de hand, maar is niet oprecht. De gedachte: Westeuropese films met Nederlandse onderschriften, da's niks voor ons, kon gemakkelijk postvatten.

De filmliga - Aruba kan zich thans gelukkig verheugen in een groeiend aantal Antilliaanse leden, dat bijna 40% bedraagt. Bovendien plaatst het liga-bestuur op de indrukwekkende wenslijst die zij halverwege het jaar, in overleg met de filmliga-Curaçao, bij de Sticusa indient steeds een aantal films die in Zuid-Amerika zijn gemaakt. Ja, en dan is het afwachten wat de Maatschappij voor Cinegrafie namens de Sticusa voor ons in de wacht sleept. De invloed die het liga-bestuur kan uitoefenen is zeer gering, maar toch iets groter dan vorig jaar.

Over het algemeen komt er elk jaar een interessant internationaal programma uit de bus. Een greep uit het programma van 1971: De Mexicaanse film „Nazarin" van Bunuel, de Japanse film „Higd and Low" van Kurusewa, de Franse film „Ma Nuit chez Maud" van Rohmer, de Zweedse film „Riten" van Bergman, de Duitse film „Jagdszenen aus Niederbayern" van Fleischman. Vertoond worden nog: „Cul de Sac" van Polanski en „The Red and The White" van Miklos Janeso.

Hoewel het programma voor 1972 nog niet helemaal vaststaat, geef ik toch vast een paar titels door: uit Brazilië: „Antonio das Mortes", uit Spanje: „La voie Lactee" (Bunuel), uit de Sovjet Unie: „De eerste leraar", uit Engeland: „The Go-between" (Losey), uit Frankrijk: „Les vacances de Monsieur Hulot" (Tati) en uit Italië: „Il seme dell Uome".

Naast de twaalf 35 mm programma's, steeds te houden op (voor wie het onthouden kan) de eerste zondag na de eerste dinsdag van de maand, wordt sinds enkele jaren een 16 mm. programma gegeven op de tweede donderdag na die zondag. Deze programma's hebben over het algemeen een wat verstrooiend karakter.

In 1970 is het eerste „festival" gehouden. In het middelpunt van de belangstelling stond toen gedurende een maand: Hitchcock. Dit jaar hadden we het wat overvoerde „Old Timers festival", tot ieders

tevredenheid afgesloten met Chaplins „Dictator". Volgens jaar zullen gedurende augustus en september vier films op 16 mm. formaat getoond worden uit de Ealing studio: o.a. „The Ladykillers", „The Man in the White Suit", en „Whiskey Galore".

Sinds Hollywood enkele jaren geleden zijn platgetreden paden heeft verlaten, meer vrijheid durfde geven aan jonge regisseurs, is er een serie opmerkelijk goede films geproduceerd („The Graduate", „Easy Rider", „Midnight Cowboy", „Joe", „Five Easy Pieces", „Catch 22", etc.) waardoor het programma van de plaatselijke bioscopen aan belang heeft gewonnen. De filmliga heeft het als haar taak beschouwd haar leden maandelijks in te lichten over de films die daar gaan draaien. Een uitgebreid kaartsysteem en ons abonnement op de knipseldienst Vaz Dias leveren ons de gegevens over alle films die op Aruba worden uitgebracht.

Het lidmaatschap van de filmliga staat open voor alle inwoners van Aruba van 18 jaar en ouder. De voorstellingen zijn besloten en introductie is niet toegestaan, tenzij het een gast van een ander eiland of uit Nederland betreft die hier korter dan 3 maanden verblijft. De contributie voor 1972 is weer gesteld op f. 10,—, terwijl voor elke 16 mm. voorstelling f. 1,— moet worden betaald.

Cinefielen onder ons kunnen zich nu reeds opgeven als lid.

J. de Graaff ■

TIPS VOOR REPATRIANTEN

Ongetwijfeld heeft u, ik richt me uiteraard tot diegenen die tijdelijk op Aruba werkzaam zijn, wel eens gehoord van de rompslomp en de

papierwinkel die aan het definitief vertrek van de Antillen voorafgaan Om het u gemakkelijk te maken is er een stencil (drie folio's!!) samengesteld waarop precies staat wat u zoal te doen heeft om de „vertrekslip" te bemachtigen en om eventuele auto en/of verhuisboedel belastingvrij in Nederland te krijgen. Te zijner tijd aanvragen dus.

Blijkens een schrijven van het Nederlands Ministerie van Soc. Zaken en Volksgezondheid is op leraren die zonder buitengewoon verlof naar de Antillen zijn vertrokken bij terugkeer in Nederland de Wet Werkloosheidsvoorziening van toepassing (dus niet alleen de Algemene Bijstandswet).

Indien iemand gedurende 6 weken achter elkaar of 65 dagen in een tijdvak van 12 maanden inkomsten in verband met een dienstbetrekking heeft genoten, heeft hij aanspraak op een uitkering, ook als genoemde inkomsten in het buitenland zijn verworven.

Het uitkeringspercentage is maximaal 75% van het dagloon (max. f. 92,60). De wet wordt uitgevoerd door de gemeente van vestiging na terugkeer in Nederland. Duur van de uitkering is max. twee jaar.

Voor leraren die zijn uitgezonden vanuit Nederland en in vaste dienst bij het onderwijs in de Nederlandse Antillen hebben gewerkt geldt bij aanstelling in Nederland bij het onderwijs of in openbare dienst verplaatsingskostenvergoeding vanaf de Nederlandse grens.

(uit artikel van Thissen in De Vacature)

H.J.M. ■

WRAKKENSPEURDERS GEVRAAGD

We herinneren ons dat er in 1968 een grootscheepse actie werd aangekondigd: alle autowrakken zouden worden opgeruimd! De onderneming zou als een enorme bezem over het eiland gaan, van Punta Basora tot Cudarebe. Ter hoogte van San Nicolas werd inderdaad wat geklungeld met oud roest, maar verder is de schone opzet in goede voornemens gesmoord, mogelijk mede door gebrek aan medewerking van de bevolking.

De eilandelijke overheid gaat het nu nog eens proberen, dit keer met een beroep op de bevolking om actief mee te werken: iedereen die weet waar autowrakken liggen of plaatsen weet waar vuilnis is gestort, melde dit bij de heer Feliciano van D.O.W.

Voor zo'n actie moet feitelijk een grootscheepse campagne worden gevoerd, wil er een kans van slagen inzitten, maar daar is geen geld en geen mankracht voor. Zou de opzet dit keer niet kunnen slagen dank zij ònze medewerking? We beschikken over een geweldig korps speurdertjes: onze leerlingen! Ze wonen over heel Aruba verspreid en kennen de plekjes wel. Informeer in uw klas en noteer de gegevens — Bosch en D.O.W. doen de rest. Dóén mensen, dóén!

H. J. M. ■

„De boeken op Aruba zijn duurder dan ze zijn"

VOOR DE PRIJSBEWUSTE BOEKENWURM

In het Amigoeverslag van de TV-uitzending „Opinion" van begin augustus lazen we dat getracht was speciale studentenkorting te krijgen bij de plaatselijke handel. Vooral de zaken waar de studenten veel inkopen deden, b.v. de boekwinkels, voelden er niet veel voor. Dit laatste trof me. We weten immers dat de boekhandel van de uitgever 25 à 40% korting geniet, afhankelijk van soort en hoeveelheid? We weten toch ook dat er voor boeken geen invoerrechten betaald behoeven te worden. En we kunnen ook vaststellen dat er op de door de uitgever vastgestelde verkoopprijs nog een soort „Antilliaanse Toeslag" wordt geheven, die een heel eind boven de extra gemaakte vrachtkosten uitkomt.

Dan is er nog een punt: feitelijk zijn we voor onze meningsvorming afhankelijk van wat de paar boekhandels hier believen in te slaan. Wat ik de betrokken studenten, en feitelijk ook de kollega's die daar nooit bij stilgestaan hebben, wil aanraden is:

a. verzeker u van toezending van mededelingen, fondslijsten of folders van zoveel mogelijk uitgevers. Ze doen het graag.

b. doe, vooral voor grote aankopen, uw bestelling rechtstreeks bij de uitgever of via een boekhandel in Nederland (geen prijsverschil wel zijn er soms uitgevers die geen porto berekenen).

Bovenstaande twee punten zijn ook van toepassing op b.v. de USA,

al geeft toezending wel eens problemen. Vraag zeker de catalogus aan van Bantam Books, Inc. (271 Madison Avenue, New York, N.Y. 10016). Deze uitgeverij, met een zeer uitgebreid en gevarieerd fonds heeft n.l. het volgende "Special Offer to Teachers":

"For your personal library of reference, you may order any three Bantam Books for $ 1,—. There is no limit to the number of titles you may order in this manner. Please order these books on school letterhead, listing book title and number. Because of the special nature of this offer, it is essential that you include a check or money order with your request".

H. J. M. ■

Boekbespreking

Wij willen muziek, Ad Heerkens. Zing- en speelmuziek voor voortgezet onderwijs. Uitgave: J. Muusses n.v. Purmerend 1971.

Wanneer je dit boek openslaat en doorkijkt, gaat je hart open. „Ja, zo willen we onze muzieklessen geven, maar......"

Een mooie verzameling van liederen, zowel een- als meerstemmig, internationaal en van alle tijden. Begeleidingsvoorbeelden voor Orf-instrumentarium en/of piano- en blokfluitpartijen, instrumentale stukjes.

Door de keuze van de muziek geeft het boek aanleiding tot het bespreken van de muziek in het leven van de mens van vroeger en nu.
Werkelijk een ideale methode, maar voor de ideale groep leerlingen.
Het boek veronderstelt: een grote interesse van de leerling, muzikaal milieu, een basis-muziekopleiding, een grotere plaats op de wekelijkse rooster voor muziek en een rijke subsidie.
Dit zijn de feiten, nog niet meegerekend de kundigheid van de leraar, waar we tegenover staan.
Het boek geeft een idee, hoe het zou kunnen. Met meer aanpassing van de liederen aan onze streken (er is veel mooie Caribische muziek), zuinigheid en vlijt (aan bongo's, maracas en claves is best te komen), is dit boek een aansporing en inspiratiebron om de muzieklessen met wederzijds plezier te geven.

Van der Putten ▪

Nederlandse Keur", een serie auteurs- en boekbesprekingen voor het voortgezet onderwijs, door Dr. C. G. L. Apeldoorn e.a. (Uitg. Muusses).

Met deze serie, die al ruim 60 deeltjes heeft, terwijl enkele reeds zijn uitverkocht, wordt gemikt op bijna het gehele voortgezet onderwijs, zowel voor wat betreft hulp bij het samenstellen van de boekenlijst als bij het houden van een spreekbeurt.
In elk nummer komt één auteur met één van zijn werken aan bod (hoewel er ook enkele gedichtengroepen in voorkomen) meestal in vijf hoofdstukjes: leven, werk, literaire beschouwing, inhoud, vragen.
Alle genoemde onderdelen worden compact en toch wetenschappelijk en afdoende besproken, terwijl vooral inhoud en vragenlijst er mogen zijn. Het laatste onderdeel is uitvoerig, intelligent, minutieus samengesteld en zal een uitstekende steun blijken bij het zelfstandig verwerken van het boek.
Elke school voor voortgezet onderwijs zou over de serie dienen te beschikken.

Vogelzang ▪

„Theorie en praktijk van de spelling voor de lagere klassen van het VWO en Havo". Door Dr. C. G. L. Apeldoorn. (Uitg. Muusses).

Dit boekje opent met de praktijk, waarschijnlijk een grapje, als U de titel nog eens bekijkt...... dat is het enige humoristische van dit overigens bloedserieuse werkje, waar zeker „vele uren vorsen aan ten grondslag liggen", om in de stijl van de auteur te blijven.

Als u met uw leerlingen alle 60 (zestig) dictees, elk bestaande uit 16 (losse) zinnen en 10 (losse) uitdrukkingen, hebt doorgeploeterd, hebben zij en heeft u voorgoed (en terecht) een hartgrondige afkeer van alles wat naar Nederlands riekt.

De theorie staat in het overzicht achterin met negen onderdelen, om u te dienen, jawel.

Allereerst de spellingsmoeilijkheden als daar zijn: vervoeging, verbuiging, eigenlijke(?) spelling. Voorts lijsten met ij-ei, au-ou, k, gevaarlijke werkwoorden, woorden om mee op te passen, woorden met (bijna) gelijke klank en verschillende spelling, vreemde woorden en bastaardwoorden. Tot slot een lijst van uitdrukkingen met oude naamvalsvormen voor als U eens een officiële instantie een brief mocht moeten schrijven. U bent dan bij nummer 2710. De laatste uitdrukking luidt: „Ten verderve voeren". Toch nog een cynisch grapje?

Vergeef mij spelling en stijl, ik heb het boekje helemaal en met stijgende verbazing doorgelezen, ik weet het ook niet meer.

Wanneer, o wanneer vereenvoudigen wij onze spelling op basis van de volgende vier regels: fonetisch, leesbaar, leerbaar, (dus:) keuzemogelijkheid?

Koopt u het boek maar niet, want u zoekt zich hoogstwaarschijnlijk rot bij het invullen alleen al.

Besteedt u uw tijd maar aan het maken van foutenanalyses van het schriftelijk werk waarin uw leerlingen zich vrij hebben kunnen uitleven; u dient immers uit te gaan van hun taalgebruik; dat moet u trachten te begeleiden, te verbeteren, te ontwikkelen.

Met het onderhavige boek kunt u veel oefenen en veel leren, maar u leert de kinderen wat zij niet en waarschijnlijk nooit nodig hebben en u oefent wat niet en waarschijnlijk nooit geoefend behoeft te worden.

Vogelzang ▪

Voor T.

Houd gij mij vast, 'k ga U verloren
Kooi mij in Uw armen niet,
Want wie als vogel werd geboren
Die sterft, gevangen, van verdriet
Wie slechts met liederen kan bekoren,
Hij mag alleen het lied behoren,
Het lied, de dromen en 't verdriet.

W. F. Hermans

Ingezonden stuk

Antwoord op „Zaken doen"

Dat de heren van Kraay en Helsen de moeite genomen hebben om op het stencil van Coruba te reageren, is op zich natuurlijk prijzenswaardig. Jammer is het m.i. wel, dat het weer Europese Nederlanders „moeten" zijn, die in de pen klimmen om als eersten hun mening te geven omtrent een voor Aruba zo dringende zaak als de belangen van de Arubaanse consument, waar uw bond, die niet alleen als doel heeft uw geestelijke en materiële belangen te behartigen, maar die volgens haar statuten ook de plicht heeft om te werken aan de culturele en sociale verheffing van het Arubaanse volk, geheel achter staat.

Dat beide heren een verkeerde voorstelling van zaken hebben gekregen, zal wel niet helemaal onjuist zijn vanwege de beperktheid aan informatie.

Dat er onnodige hatelijkheden in het stencil zouden staan, ligt er maar aan wie die als hatelijk aan willen nemen en wie ze als onnodig wensen te beschouwen. Dat de Antilliaan soms in de ogen van „Noorderlingen" emotioneel uitvalt, ligt misschien in het feit dat men (zoals in het stencil) veeleer de directe shock-methode wil hanteren om de materialistische en onverschillige barrière te doorbreken, die de „zakelijke" establishment ons in de loop der jaren ingehamerd heeft.

Het ligt volgens mij helemaal niet in de bedoeling van de coöperatie om zich buiten het kapitalistisch stelsel te plaatsen. De cooperatie wil slechts haar plaats opeisen die zij met recht van onderneming in de huidige maatschappij moet kunnen bezetten. De cooperatie heeft als doel de consument zelf de kans te geven om in zaken te gaan en voor zichzelf te ondervinden en te onderzoeken in hoeverre hij zichzelf de beste service kan verlenen tegen de laagst mogelijke kosten. Ik zie hierin een stuk zelfontwikkeling en zelfbewust onafhankelijkheidsstreven.

Het is niet mogelijk om hier op alle aspecten van het stuk van bovengenoemde heren in te gaan, maar als zij toch het succes van Coruba voorstaan, wil ik hen eraan herinneren, dat Coruba momenteel in alle districten van Aruba bezig is met contactvergaderingen, waar zij uiteraard van harte welkom zullen zijn en allerlei vragen, open aanmerkingen kunnen lanceren, opdat zij zich een goed gefundeerde eindconclusie kunnen vormen m.b.t. het lid zijn van een bond die echter niet „in zaken gaat", maar desondanks volledig achter het initiatief van Coruba staat.

Immers ons onderwijs staat of valt met de mogelijkheid voor vele Arubaanse gezinnen om de kinderen behoorlijk gevoed en gekleed naar school te sturen, wat in perioden van werkloosheid zeer zeker nog meer gevolgen kan hebben voor de leerprestaties van het kind.

C. S. ▪

(naam en adres bij redactie bekend)

Hebt U Ook . . .

vernomen dat collega J. de Graaff op 1 oktober verloofd is met mej. Y. Pasman. Naar verluidt is het deze keer geen toneelspel van hem. Van harte proficiat.

gehoord dat mej. C. Erasmus, het redactielid namens het V.O., zeer binnenkort, en wel op 23 oktober, van naam gaat veranderen.

gehoord dat zij dan mevr. C. Arends-Erasmus gaat heten. Eveneens van harte gefeliciteerd.

gemerkt dat de ooievaar weer een erg drukke tijd op Aruba achter de rug heeft?

gehoord dat drs. Litmaath werd verblijd met de geboorte van een tweeling. 2 meisjes. Proficiat.

gehoord dat de heer R. Harms er een dochter bij kreeg. Eveneens proficiat.

gehoord dat er een zoon geboren werd bij de heer en mevr. Kock, en een bij de heer en mevr. Palm-Mohamed. Ook hier namens de redactie van harte gefeliciteerd.

gehoord dat in Nederland naast de vele andere bezuinigingen ook een overschot van f. 7.400.000,— ontstaat door te bezuinigen op.... Mavo meubilair?

gelezen dat nog 200 onderwijzers in Nederland uitstel van militaire dienst krijgen omdat er door hun vertrek op de school waar zij werken een noodsituatie zou ontstaan?

gelezen dat Keizer Hirohito in een gepantserde auto door Artis reed, misschien omdat Koekoek hem wilde laten arresteren??

gelezen dat men in Suriname wel/niet (doorstrepen wat niet verlangd wordt) voor onafhankelijkheid is?

zo verlangd naar wat officieel nieuws b.v. van de zijde der Inspectie in uw lijfblad? Welnu dat komt er. De heer Inspecteur Rozenstand zegde het onlangs toe.

Uit: Elsevier, 9 oktober 1971

„*Wij hopen er het beste van*"

Eerste stroom Mavo 4-examens benauwt leraren

Met de nadering van de eerste grote stroom Mavo 4-examens stijgt de onrust, zowel bij leraren als bij leerlingen, op de Mammoetscholen. Al sinds de eerste barensweeën van Cals' levenswerk is er kritiek geweest. Nu resulteert deze kritiek in een gevoel van onbehagen, omdat aan het einde van dit schoolseizoen een enorm aantal leerlingen door de examen-molen van Mavo 4 (vroeger Ulo) moet. Uit gesprekken met docenten bleek Elsevier dat zij, bij gebrek aan richtlijnen in het verleden en in sommige gevallen ook nu nog, van mening zijn dat zij hun leerlingen niet op het niveau hebben kunnen brengen dat straks bij het eindexamen verwacht en vereist wordt. Een andere grief geldt de orde van de schoolonderzoeken.

De scholen zijn verplicht in het laatste leerjaar minimaal twee schoolonderzoeken te houden. In de wijze waarop, zijn de directies grote vrijheden toegestaan. De uitslag van deze onderzoeken wordt opgeteld bij de uitslag van het examen en zo komt men tot een gemiddelde, de uiteindelijke uitslag.

Een directeur van een Amsterdamse Mavo-school: „Ik weet dat op bijna alle Mavo's druk wordt vergaderd over het schoolonderzoekprobleem. Vrijwel niemand weet hoe die onderzoeken gehouden moeten worden. Er zijn weliswaar tal van theoretische mogelijkheden, maar in de praktijk roepen deze stuk voor stuk bezwaren op. Het beste zou zijn je school een week te sluit. Maar dat is natuurlijk de meest gemakzuchtige oplossing, waarvan de overige leerlingen de dupe zouden worden. Voor mijn gevoel biedt het schoolonderzoek geen eerlijke kans aan de leerlingen. Stel u voor: een kind ondervragen in een volle klas, die er voor spek en bonen bij zit en waarvan je niet al te veel zwijgzaamheid kunt verwachten. De leerling die op moet komen heeft alle aandacht nodig, dat is het recht van zo'n kind. Maar nu moet je je aandacht verdelen en dat kan uiteraard niet. Dan hebben de leerlingen geen eerlijke kans. Het eerste onderzoek zal medio december worden gehouden. Maar hoe weet ik nog niet."

Heeft hij met zijn staf gericht naar het examen toe kunnen werken? „Ach, gericht.. De onderwijsvernieuwing heeft het hele onderwijs bemoeilijkt. De bezwaren van het nieuwe systeem zijn bekend. Het onderwijs is veranderd en veelal niet ten goede."

Die verandering is volgens een leraar Duits al in de brugklas te merken. „De kinderen hebben op de basisschool nauwelijks of geen onderricht in het ontleden gekregen. En dat is voor een vak als Duits toch wel noodzakelijk. Een groot deel van mijn lessen gaat nu heen met ontleden en dat had eigenlijk al op de basisschool moeten gebeuren. Zo kom je natuurlijk wel met je programma in de knel, zodat je, vooral in het laatste leerjaar, door de stof heen moet racen."

Voorzitter frater Gerlach Versteegt van de Vereniging voor Katholiek Mavo: „Er wordt bij de kinderen die van de basisschool af komen een zekere voorkennis verondersteld. Maar als die er niet is, dan zeg ik: „Doe het maar in je eigen vak." Dat geldt bijvoorbeeld voor het ontleden. Maar het is natuurlijk te gek dat de leerlingen in de brugklas nauwelijks behoorlijk kunnen optellen en aftrekken. Dat komt veel voor. Voor wiskunde, de handelsvakken en natuurkunde is een dergelijke vaardigheid uiteraard voorwaarde."

De heer Versteegt is van mening dat de Mavo-leerlingen zeker de gelegenheid hebben gehad zich op het nieuwe systeem voor te bereiden en in te stellen. „Er zijn tientallen voorlichtingsbijeenkomsten gehouden, er zijn brochures verstuurd enz., ook in verband met de examenprocedure. Nu weet ik wel dat die voorlichting hier en daar niet goed is overgekomen. Maar als de werkelijke interesse er is.... U weet hoe dat gaat. Er zijn altijd mensen die denken: Het duurt nog wel even voor het bij ons zo ver is, en pas schrikken als de examens voor de deur staan."

Als men klaagt over gebrek aan richtlijnen, komt dat volgens hem omdat men zich niet op de hoogte heeft gesteld. Dat „op de hoogte stellen" is echter voor één examenonderdeel niet mogelijk, omdat er geen richtlijnen zijn.... Frater Versteegt: „Over de handelsvakken weten we nog niets. Hoe dat zal gaan moeten we maar afwachten. Maar verder geloof ik dat wij bij het Mavo voldoende op het nieuwe systeem zijn ingespeeld. Ook ik ben ongerust over de komende examens, maar dan op andere gronden. Ik moet nog zien of men bij de verwerking van de examens dezelfde perfectie als vroeger bij het Ulo haalt. De ervaring met de experimenteerscholen heeft geleerd dat het drie weken duurt eer de schriftelijke opgaven zijn verwerkt. Voor mij de vraag of men dit jaar onder die termijn zal kunnen komen."

Een leraar Nederlands: „Ik heb mij wel eens laten ontvallen dat het komend examen een slachting wordt. Dat is misschien een beetje te cru. Maar als ik mijn oor op de lerarenvergadering te luisteren leg, dan hoor ik toch paniekerige geluiden. De meeste van mijn collega's zijn in tijdnood. Wij hopen er allemaal het beste van. Dit examen zal voor ons waarschijnlijk de beste voorlichting vormen. Misschien kunnen we daar volgend jaar ons voordeel mee doen."

DE VOLKSKRANT OVER HET ONDERWIJS :

Zoals de gehele Nederlandse pers geeft ook de Volkskrant de laatste tijd heel veel onderwijs-nieuws. Een bloemlezing hieruit laten we hier voor u volgen :

Op de Middelbaar-technische school te Arnhem leidde een weigering van de directie te praten over een ander rooster voor de proefwerkweek onlangs tot een staking van de ruim vierhonderd leerlingen. Volgens de leerlingen liggen de oorzaken voor de staking overigens meer bij de ondoorzichtige en ondemocratische manier, waarop het schoolbestuur wordt samengesteld. De leerlingen stelden maximaal twee proefwerken per klas en per dag voor, wat uiteindelijk door de directie werd aanvaard.

De minister van Onderwijs Van Veen heeft op zijn spreekuur in Groningen vooral veel klachten moeten aanhoren over de slechte bouwvoorzieningen. Ook de rechtspositie en salariskwesties kwamen aan de orde. In alle gevallen kon de minister geen concrete toezeggingen doen, maar beloofde hij echter alle klachten en wensen te laten onderzoeken en te beantwoorden. Het is de bedoeling dat dergelijke spreekuren ook elders in het land zullen worden gehouden.

Volgens prof. J. Moll, dekaan van de medische faculteit Rotterdam, worden de medische faculteiten in Nederland hevig geconfronteerd met nagenoeg alle op onderwijs denkbare vragen: wat zullen we onderwijzen? Hoe zullen we onderwijzen? En gedurende welke leeftijdsperiode? Over de selectie bij medische studenten meende hij, dat de psychologen aarzelend staan tegenover de vraag naar bruikbare en billijke selectie-procedures. Hij meende als weg naar een oplossing te zien die naar een minder extreme sociale positie van de arts ten opzichte van andere gezondheidsberoepen.

Het bezit van een collegekaart blijkt tegenwoordig ook niet meer voldoende te zijn om een college aan een universiteit te volgen. Dat ondervonden de zeshonderd psychologie- en orthopedagogie-studenten in Groningen. De collegezaal bleek nl. te klein om deze studenten te herbergen en op verantwoorde wijze colleges te geven en te volgen. Prof. dr. G. P. Barends heeft een voorstel tot verbetering van de situatie gedaan, dat o.m. het tonen van een toegangsbewijs bij de ingang van de zaal inhoudt. Volkskrant stelt, dat een bezinning op de bouw- en investeringenstop die de universiteiten is opgelegd, zeker op zijn plaats is......

De afdeling Frans van de Vereniging van Leraren in de levende talen houdt op 23 oktober een vergadering, waarin zij willen protesteren tegen het facultatief stellen van het onderwijs in het vak Frans in de brugklas. Zij zijn bang, dat het Frans zijn positie in het Nederlands onderwijs gaat verliezen.

De oppositie in de Nederlandse regering wil in november a.s. een hearing houden ter bespreking van het onderwijsbeleid. Deze hearing zal speciaal bedoeld zijn voor oudercommissies, e.d., die in het verleden niet bij de besprekingen met de vaste kamercommissie aanwezig waren.

En tenslotte hebben de gezamenlijke onderwijsbonden in Nederland een massale protestdemonstratie tegen het onderwijsbeleid van de regering gepland op 29 november in de Irenehal van het Jaarbeursgebouw te Utrecht.